

# MANGLENDE DANSKE STRAFFEBESTEMMELSER FOR INTERNATIONALE FORBRYDELSER

**Krigen i Ukraine aktualiserer behovet for at anerkende en række internationale forbrydelser for deres særegne karakter ved at kriminalisere dem særskilt i dansk ret, så de også her i landet kan retsforfølges som internationale forbrydelser. Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Folketinget vedtager selvstændige straffebestemmelser for en række internationale forbrydelser.**

## DE INTERNATIONALE FORBRYDELSER I DANSK RET

Danmark ratificerede i 2001 Statutten for Den Internationale Straffedomstol (ICC), der blandt andet kriminaliserer folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser. Et fællestræk for disse forbrydelser er deres særegne karakter, herunder at de begås under alvorligt skærpende omstændigheder på grund af deres omfang, systematiske karakter eller fordi de begås som led i en væbnet konflikt.

Folkedrab blev i Danmark selvstændigt kriminaliseret i 1955 med Folkedrabsloven. En person, der har begået eller medvirket til folkedrab, og som befinder sig her i landet, kan derfor retsforfølges og straffes for folkedrab ved de danske domstole med fængsel indtil på livstid. Derimod er forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser ikke selvstændigt kriminaliseret i dansk ret. De kan derfor kun retsforfølges som overtrædelser af straffeloven som fx som drab, vold, voldtægt, tvang eller lignende.

### **Forbrydelser mod menneskeheden**

er karakteriseret som omfattende eller systematiske grusomme handlinger begået mod civile. Det dækker over en række alvorlige forbrydelser såsom drab og vold, som bliver begået som en del af eller som et led i et angreb mod en civilbefolkning.

**Krigsforbrydelser** er alvorlige overtrædelser af krigens love, herunder de fire Genève-konventioner.

Modsat Danmark har vores nabolande Norge, Finland og Sverige, ligesom stort set alle andre lande i Europa, særskilt kriminaliseret de internationale forbrydelser i deres nationale lovgivning.

Den manglende selvstændige kriminalisering i dansk ret skyldes, at Straffelovrådet og Justitsministeriet i en årrække har ment, at det ikke er nødvendigt at indskrive de internationale forbrydelser i den danske straffelov. Tilbageholdenheden med en selvstændig kriminalisering af forbrydelserne har bl.a. gået på at undgå dobbelt kriminalisering. Dobbelt kriminalisering er ikke ukendt, idet fx terrorbestemmelserne dækker over en række handlinger, der også er strafbare efter mere "almindelige" strafbestemmelser. Den selvstændige kriminalisering af terrorhandlinger blev bl.a. valgt for at skærpe strafansvaret, henset til handlingernes særligt alvorlige karakter, foruden kravet om et "særligt terrorforsæt". Udover terrorisme er menneskehandel også blevet selvstændigt kriminaliseret i dansk ret, selvom der i vidt omfang er tale om handlinger, som også kan straffes efter straffelovens "almindelige" bestemmelser.

## RETSFORFØLGELSE AF INTERNATIONALE FORBRYDELSER

Siden 2. Verdenskrigs rædsler har retsforfølgning af internationale forbrydelser udviklet sig til at være en vigtig del af fundamentet for den nuværende internationale retsorden. Det er afgørende for at forebygge nye internationale forbrydelser, at gerningsmænd holdes ansvarlige. Retsforfølgelse af internationale forbrydelser kan i dag finde sted i forskellige fora. De mest ansvarlige gerningsmænd som fx statsoverhoveder og ledende generaler kan retsforfølges internationalt fx ved ICC eller ved særligt nedsatte internationale krigsforbrydertribunaler.

Langt de fleste gerningsmænd, herunder eksempelvis "almindelige" soldater, der har begået krigsforbrydelser, vil skulle retsforfølges nationalt enten i den stat, hvor forbrydelsen er begået fx Ukraine eller i den stat, hvor gerningsmanden efterfølgende rejser til og opholder sig fx Danmark.

## ANBEFALING

Internationale forbrydelser er ikke bare "almindelige" forbrydelser. De bør derfor ikke alene straffes som drab, vold eller voldsvægt efter de eksisterende bestemmelser i den danske straffelov. De er forbrydelser af en helt særlig alvorlig og omfattende karakter og som sådan fordømt af det internationale samfund. Derfor bør de selvstændigt kriminaliseres i dansk ret ligesom i de øvrige nordiske lande.

Terrorisme og menneskehandel er blevet selvstændigt kriminaliseret i dansk ret, selvom disse forbrydelser også ville kunne straffes som almindelige straffelovsovertrædelser.

Men når det kommer til omfattende og systematiske internationale forbrydelser som forbrydelser mod menneskeheden eller krigsforbrydelser halter dansk ret bagud, da de kun kan straffe som "almindelige" forbrydelser i Danmark, og derved tages der ikke højde for forbrydelseernes særegne karakter.

### **Institut for Menneskerettigheder anbefaler:**

- At Justitsministeriet og Folketinget sikrer, at forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelser selvstændigt kriminaliseres i dansk ret.

**Institut for Menneskerettigheder**  
[menneskeret.dk](https://menneskeret.dk)

**Kontakt:**  
Peter Vedel Kessing, seniorforsker  
[pvk@humanrighst.dk](mailto:pvk@humanrighst.dk)  
Emilie Thage, juridisk rådgiver  
[emth@humanrights.dk](mailto:emth@humanrights.dk)